OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ **Muistio** **Liite 1**
Hallitusneuvos 29.3.2021
Satu Paasilehto

KIINAN KULTTUURIKESKUKSEN PERUSTAMISESTA SUOMEEN SUOMEN JA KIINAN VÄLILLÄ TEHDYN SOPIMUKSEN VOIMAANSAATTAMINEN VALTIONEUVOSTON ASETUKSELLA

Kiina on osoittanut kiinnostusta perustaa kulttuurikeskus Suomeen vuosituhannen alusta lähtien ja se pyysi opetus- ja kulttuuriministeriön apua eri vaihtoehtojen selvittämiseen. Suomessa toimii joitakin muiden valtioiden ylläpitämiä kulttuuri-instituutteja ja niiden toimintaperiaatteet poikkeavat hieman toisistaan. Ministeriö suositti, että Kiina perustaisi itsenäisen kulttuurikeskuksen, joka olisi suomalainen oikeushenkilö. Se olisi joustavin ja joutuisin tapa toteuttaa Kiinan tavoite kulttuurikeskuksesta, joka järjestää kulttuuritoimintaa, koulutusohjelmia ja tietopalvelua esitelläkseen Kiinaa ja kiinalaista kulttuuria suomalaiselle yleisölle.

Sopimusta valmisteltiin epävirallisissa neuvotteluissa opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla siten, että Kiinan kansantasavaltaa ovat edustaneet Kiinan Helsingin suurlähetystön virkamiehet ja Suomen puolelta neuvotteluihin osallistuivat opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi ulkoministeriön, valtiovarainministeriön, sisäministeriön, oikeusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön virkamiehet. Joihinkin neuvotteluihin osallistui myös maahanmuuttoviraston asiantuntijoita.

Suomella ei ole tällä hetkellä mahdollisuutta perustaa kulttuurikeskusta Kiinaan, joten sopimus koskee vain Kiinan Suomeen perustettavaa kulttuurikeskusta. Sopimus ei siten ole vastavuoroinen.

Kiinan kulttuurikeskus on sopimuksen perusteella voittoa tavoittelematon kulttuuri-instituutti, jonka kiinalainen osapuoli voi perustaa ja hoitaa Suomen voimassaolevan lainsäädännön ja määräysten mukaisesti. Kiina toivoi, että kulttuurikeskuksen toiminnan selkiyttämiseksi sopimukseen kirjattaisiin kulttuurikeskusta koskevat määräykset tullivapauksista ja tietyistä verovapauksista, joita ei kuitenkaan ole perustettu tällä sopimuksella, vaan jotka perustuvat Suomen voimassa oleviin lakeihin ja sopimuksiin. Sopimukseen haluttiin myös kirjaus lähetetyistä työntekijöistä ja siitä, ettei heillä ole diplomaattisia erioikeuksia ja vapauksia Suomessa.

Kiinan kulttuurikeskuksen tarkoituksena on edistää maiden välistä kulttuuriyhteistyötä, keskinäistä ymmärrystä ja ystävällisiä suhteita. Sopimuksen mukaan Kiina vastaa kokonaan kulttuurikeskuksen perustamisesta ja sen toiminnan järjestämisestä. Sopimuksesta ei aiheudu Suomelle kustannuksia eikä se edellytä muun lainsäädännön antamista. Kiinan kulttuurikeskuksen perustaminen Suomeen lisää oletettavasti maiden välistä kulttuuriyhteistyötä ja Kiinan kulttuurin tuntemusta Suomessa.

Sopimusluonnoksesta ja sen allekirjoittamisen tarkoituksenmukaisuudesta pyydettiin lausunnot ulkoministeriöltä, sisäministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, oikeusministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä sekä sosiaali- ja terveysministeriöltä. Annetuissa lausunnoissa sopimuksen allekirjoittamista ei vastustettu.

Sopimus on allekirjoitettu Pekingissä 16 päivänä lokakuuta 2019 tasavallan presidentin myönnettyä siihen allekirjoitusvaltuudet 11 päivänä lokakuuta 2019.

Sopimuksen allekirjoituksen jälkeen sopimuksen suomenkielisessä tekstiversiossa havaittiin virheitä. Sopimuksen suomenkieliseen tekstiin on tehty korjaukset Wienin valtiosopimusoikeutta koskevan yleissopimuksen (SopS 32 ja 33/1980) 79 artiklan 1 kappaleen b) kohdan mukaisesti eli suomenkielisessä tekstissä olevien virheiden korjaamisesta on sovittu vaihtamalla asiakirjat, joihin sovittu oikaisu on merkitty. Oikaisusta sovittiin noottien vaihdolla 28 päivänä heinäkuuta 2020. Oikaistu teksti korvaa virheellisen tekstin alusta alkaen Wienin yleissopimuksen 79 artiklan 4 kappaleen mukaisesti.

Tasavallan presidentti hyväksyi sopimuksen 12 päivänä maaliskuuta 2021. Sopimuksen 9 artiklan voimaantulomääräyksen mukaan sopimus tulee voimaan 30 päivänä siitä päivästä, jolloin sopimusosapuolet ovat vastaanottaneet diplomaattiteitse toisiltaan jälkimmäisen ilmoituksen siitä, että ne ovat täyttäneet kaikki kansalliset oikeudelliset menettelynsä, joita sopimuksen ratifioiminen tai hyväksyminen edellyttää.

Kiina on ilmoittanut omien kansallisten menettelyidensä loppuunsaattamisesta 18 päivänä marraskuuta 2020 päivätyllä nootilla. Sopimus tulee Suomen osalta voimaan 30 päivänä siitä, kun Kiina on vastaanottanut Suomen ilmoituksen sopimuksen hyväksymisestä. Hyväksymistä koskevat nootit on vaihdettu 18 päivänä maaliskuuta 2021, joten sopimus tulee Suomessa voimaan 17 päivänä huhtikuuta 2021.

Edellä todetun perusteella esitetään, että valtioneuvosto saattaisi asetuksella voimaan Kiinan kulttuurikeskuksen perustamisesta Suomeen Suomen tasavallan hallituksen ja Kiinan kansantasavallan hallituksen välillä 16 päivänä lokakuuta 2019 Pekingissä allekirjoitetun sopimuksen. Sopimus tulisi voimaan 17 päivänä huhtikuuta 2021. Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 17 päivänä huhtikuuta 2021.